

**KLIK HIER OM AAN
TE MELDEN**

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

VERDUURZAMEN

vanuit een sociaal veranderkundig perspectief

Symposium Kring Andragologie UvA
donderdag 28 november 2019

Ochtendprogramma

's Morgens zijn er drie plenaire inleidingen:

- ✓ Over de uitdagingen waar we voor staan
- ✓ Verduurzamen vanuit een sociaal veranderkundig perspectief
- ✓ Mogelijkheden van onderzoek

In de voordrachten wordt 'gereedschap' aangedragen voor reflectie op de praktijkvoorbeelden in de middag.

Middagprogramma

Er zijn zeven workshops in de vorm van 'onderzoeksgroepen'. Elke workshop omvat een gezamenlijke reflectie op een praktijkvoorbeeld op het gebied van verduurzamen:

- Verduurzamen van wonen: Project Schoonschip te Amsterdam.
- Verduurzamen van bedrijven: Nieuwbouw van Danone.
- Verduurzamen van de stad: Onderzoek naar hoe burgers te betrekken bij beleid.
- Verduurzamen van de landbouw: Het perspectief naar circulaire landbouw.
- Verduurzamen van Bankieren: ABN AMRO.
- Verduurzamen en onderwijs: duurzame ontwikkeling als integrale aanpak in het onderwijs.
- Herstellen van biodiversiteit: Rewilding.

OVER HET SYMPOSIUM

Verduurzamen gaat iedereen aan.

Veel wetenschappers en politici, maar in toenemende mate ook vele anderen in onze samenleving maken zich zorgen over de klimaatsverandering, de CO2 uitstoot en de aantasting van de natuur. Hoe houden we de aarde leefbaar?

Er is hierover inmiddels veel wetenschappelijke en technische kennis beschikbaar. Er liggen allerlei voorstellen voor beleid op terreinen als energietransitie, circulaire economie, duurzame wijken, etc.

Velen van ons zijn op de een of andere manier bezig met verduurzamen: door politieke acties te voeren, door duurzame productieprocessen te ontwerpen, door onderzoek te doen, door onderwijsprogramma's te ontwikkelen, door goederen te hergebruiken, afval te scheiden, woningen te isoleren, minder te vliegen, te carpoolen en meer te fietsen.

Velen van ons beseffen dat verduurzamen vraagt om een verandering in de manier waarop we met de natuur omgaan en in onze wijze van produceren en consumeren. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de belangen en waarden van natuur, mens en maatschappij meer met elkaar in balans zijn, zodat de wereld ook voor toekomstige generaties nog leefbaar is?

Dat vraagt niet alleen om allerlei technische en materiële voorzieningen, maar ook om versterking van competenties op het gebied van verduurzamen. Verduurzamen veronderstelt een grondige heroriëntatie op de economie (niet alleen op winst en eigenbelang gericht), op de rol van wetenschap, op de politiek en op de cultuur van onze samenleving. Hoe competent zijn we om met elkaar de dialoog aan te gaan over bedreigingen, angsten, kansen en idealen op het gebied van verduurzaming? Hoe gaan we om met onze verschillen in opvattingen, ervaringen en gedrag en kunnen we komen tot een noodzakelijke collectieve aanpak van de problemen?

Wat kan een sociaal veranderkundig perspectief bijdragen aan deze uitdagingen?
We proberen antwoorden te formuleren tijdens het symposium **'Verduurzamen vanuit een sociaal-veranderkundig perspectief'**

Ter gelegenheid van dit symposium verschijnt het boek **'Verduurzamen. Een sociaal veranderkundig perspectief op de samenhang tussen natuur, mens en maatschappij'** van **Gerard Donkers**. Een exemplaar van dit boek is in de toegangsprijs van het symposium inbegrepen (en krijgt u overhandigd tijdens het symposium).

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

PROGRAMMA

OCHTENDPROGRAMMA

09:30- 10:00

Registratie /uitreiking symposium-map / ontvangst met koffie en thee

10:00- 10:05

Welkomstwoord

Drs. Paul Oomen, voorzitter Kring Andragologie

10:05- 10:15

Introductie door de dagvoorzitters.

Drs. Dinie Goezinne en drs. Wilfred Diekmann,
bestuursleden van de Kring Andragologie

10.15-10.55

Verduurzamen in Nederland: de stand van zaken.

Ir. Maresa Oosterman, directeur van SDG Charter, dat werkt aan de implementering van de *United Nations Sustainable Development Goals* in Nederland.

10.55- 11.45

Verduurzamen vanuit een sociaal veranderkundig perspectief.

Dr. Gerard Donkers, onderzoeker, auteur en docent, bestuurslid Kring Andragologie

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

11.45 - 12.05

PAUZE (muziekzaal)

12.05- 12.50

De rol van onderzoek bij het verduurzamen van de samenleving:
pleidooi voor een integrale aanpak.

Dr. Cor van Dijkum, onderzoeker, auteur en docent

12:50- 13:15

Reflectie op de ochtendlezingen en presentatie van het boek

13:15- 14:15

LUNCH (muziekzaal)

MIDDAGPROGRAMMA

14.15- 15:45

Onderzoeksgroepen (zie onder voor meer informatie)

16:00- 16:30

Plenaire reflectie, discussie en afsluiting van de dag.

16: 30- 17:30

Borrel

ONDERZOEKSGROEPEN MIDDAG

Verduurzamen van wonen: project Schoonschip te Amsterdam.

Fotograaf: Bas Berkerhout

Schoonschip is de meest duurzame drijvende woonwijk van Europa bestaande uit 46 waterwoningen in Amsterdam Noord. Marjan de Blok, regisseur/programmamaker en initiatiefneemster en bewoonster van Schoon Schip, vertelt over deze wijk, de woningen, de weg er naartoe en over de vragen en dilemma's die speelden en spelen. Eén van de aandachtspunten is de verhouding tussen ecologisch, economisch-politiek en sociaal duurzamen.

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

Verduurzamen van bedrijven: de nieuwbouw van Danone.

Danone heeft als missie om duurzaamheid te bevorderen. Dat uit zich o.a. bij de bouw en het gebruik van hun nieuwe hoofdkantoor in Hoofddorp, dat dit voorjaar is geopend. Het is zoveel mogelijk energieneutraal en met circulaire materialen gebouwd. En het stimuleert duurzaam gedrag bij de medewerkers. De besluitvorming, de weerstanden, de bottlenecks, en de verschillende belangen komen aan de orde. Drs. Renske Goezinne, manager Facilities and Housing bij Danone en direct bij de nieuwbouw betrokken, deelt haar ervaringen.

Verduurzamen van de stad: onderzoek naar hoe burgers te betrekken bij beleid.

Steden in Europa moeten radicaal verduurzamen om de klimaatdoelen van Parijs te halen. De Europese Unie wil dat door middel van onderzoek ondersteunen. Tessa de Geus MSc (Drift-Erasmus universiteit) vertelt over haar door de EU gefinancierd (actie)onderzoek naar de wijze waarop bestuurders door het betrekken van burgers en belanghebbenden hun stad veerkrachtiger, leefbaarder en minder CO2 uitstotend kunnen maken.

Verduurzamen van de landbouw: het perspectief naar circulaire landbouw.

Dr. ir. Meino Smit onderzocht de duurzaamheid van de Nederlandse landbouw in de periode 1950 t/m 2015. Hij ontwikkelde daarbij een model, dat de voetafdruk van de landbouw (het directe en indirecte gebruik van energie, land en arbeid) transparant maakt. Hiermee lukte het hem een scenario op te stellen voor circulaire landbouw in 2040. Hij volgt als onderzoeker bedrijven die werken in het perspectief van circulariteit; en past zijn kennis zoveel mogelijk toe in zijn eigen biologische akkerbouwbedrijf.

Verduurzamen van Bankieren: ABN AMRO.

ABNAMRO is één van de banken in Nederland die zich inzet voor verduurzamen door o.a. in samenwerking met haar klanten haar investeringen en hypotheekportefeuille te 'vergroenen'. In deze bijeenkomst gaan drs. Masha Bril MFP CPC, pensioen/ duurzaamheidsexpert Kenniscentrum ABN AMRO MeesPierson en drs. Mieke Pels EFA, adviseur Medische

en Vrije Beroepen nader in op het verandertraject binnen ABNAMRO en de vragen en dilemma's die een rol spelen.

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

Verduurzamen en onderwijs: duurzame ontwikkeling als integrale aanpak in het onderwijs.

Bij duurzame ontwikkeling dienen leraren multidisciplinaire kennis en denkvaardigheden in te zetten. Dat vergt een andere aanpak in ons (gefragmenteerde) onderwijssysteem. Voor veel leraren is een integrale aanpak (c.q. samenwerking tussen schoolvakken) een grote uitdaging, mede omdat de status van het eigen schoolvak verandert. Aan de hand van zijn boek "Lesgeven over duurzame ontwikkeling" gaat Martin de Wolf MEd, docent Master Leren en Innoveren aan Fontys Hogescholen, in op een meer integrale aanpak. Daarbij staan systeemdenken, multiperspectief denken en scenariodenken centraal.

Herstellen van biodiversiteit: Rewilding.

Rewilding en natuurontwikkeling betekent Dynamisch natuurbeheer zonder vast einddoel. Dit biedt ruimte aan verrassingen waarbij onverwachte (combinaties van) soorten verschijnen. Het betreft projecten gericht op het Nederlandse land-en water oppervlak. Dr. Liesbeth Bakker, onderzoeker/projectmanager afdeling waterecologie van het Nederlands instituut Ecologie (NIOO-KNAW) doet verslag van 'rewilding projects'.

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

PRAKTISCHE ZAKEN

DATUM

Donderdag 28 november 2019

TIJD

09:30 – 17:30 uur

LOCATIE

CREA , Nieuwe Achtergracht 170, 1018 WV Amsterdam.
(Roeterseiland Campus UvA)

De locatie is uitstekend bereikbaar met het openbaar vervoer. Zie voor informatie over de bereikbaarheid/routebeschrijving [deze link](#).

PRIJS

€ 70 = standaardprijs (inclusief koffie/thee en lunch en het nieuwe boek van Gerard Donkers)

€ 60 = prijs voor leden van de Kring Andragologie (inclusief koffie/thee en lunch en het nieuwe boek van Gerard Donkers)

€ 10 = studenten (inclusief koffie/thee en lunch, exclusief het nieuwe boek van Gerard Donkers)

ORGANISATIE

De organisatie is in handen van de Kring Andragologie van de Universiteit van Amsterdam. Mail voor vragen gerust naar andragologie@uva.nl

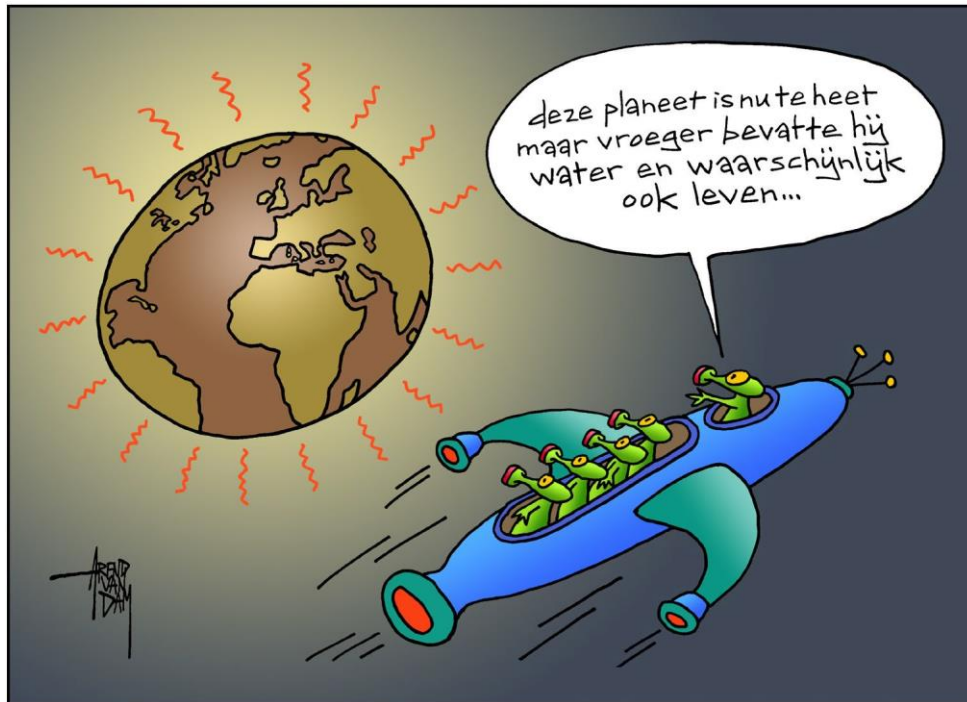
INSCHRIJVEN

Inschrijven kan via de website Kring Andragologie van de Universiteit van Amsterdam www.alumni.uva.nl/andragologie of bij de Kringwebsite www.andragologie.org of [via deze link](#).

Betaling uitsluitend vooraf rekeningnummer NL 47 INGB 0005 683 762 van de Kring Andragologie o.v.v. 'Symposium duurzaamheid' en uw naam. U bent pas na ontvangst van uw betaling definitief ingeschreven voor het symposium. Mocht u onverhoopt verhinderd zijn dan kunt u uw betaling tot 14 dagen voor de start terugontvangen (met inhouding van 10 euro administratiekosten). Daarna is restitutie niet mogelijk, u kunt dan wel een vervanger sturen.

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

Cartoon: Arend van Dam

Over de Kring Andragologie

De Kring Andragologie is in 2008 opgericht door alumni van de studie andragologie. Andragologie, de wetenschap van begeleide sociale veranderingsprocessen, was tot 1983 opgenomen in het Academisch Statuut en is sindsdien doorontwikkeld op tal van terreinen zoals: organisatieontwikkeling, human resources development, het sociale domein, educatie, leven lang leren en in beleidsontwikkeling en het maatschappelijk debat. De andragologie gaat over de vraag hoe veranderen – opgevat als de combinatie van het veranderen van de omgeving en leren (zelfverandering) – te bewerkstelligen in mensen, organisaties en samenleving; het gaat om een proces- en veranderingsgerichte benadering met een focus op taaie en complexe maatschappelijke vraagstukken. De andragologie is van aard: praktijkgericht, probleemgericht, veranderingsgericht en (derhalve) multidisciplinair en integratief. In plaats van andragologie gebruikt de Kring Andragologie steeds meer de term sociale veranderkunde.

Kring Andragologie - Universiteit van Amsterdam

Roeterseilandcampus gebouw J/K, Valckenierstraat 65-67, Kamer B.63
1018 XE Amsterdam

www.alumni.uva.nl/andragologie en www.andragologie.org
www.linkedin.com/in/KringAndragologieUvA